

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4298/2018
08.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Урош Цветојевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Пожаревцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2737/17 од 25.04.2018. године, у седници већа одржаној 08.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2737/17 од 25.04.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Петровцу на Млави П 111/17 од 17.05.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име штете настале незаконитим и неправилним радом суда у поступку извршења исплати износ од 332.100,00 динара са законском затезном каматом од дана вештачења 13.04.2017. године до исплате, због бесправне продаје трактора марке „...“, тип ..., број шасије ..., број мотора ..., регистарске ознаке СО ..., власништво тужиоца. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 9.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2737/17 од 25.04.2018. године, првостепена пресуда је преиначена тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете настале неправилним радом суда у поступку извршења исплати износ од 332.100,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.04.2017. године до исплате и да му на име трошкова парничног поступка исплати износ од 212.700,00 динара.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитијући побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14 и 87/18), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужене није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП у вези члана 383. ЗПП на коју се ревизијом указује, јер је другостепени суд одлучио на основу чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку, и није га изменио без одржавања расправе, већ је извео правне закључке другачије од првостепеног суда на којима је правилно засновао преиначење побијане одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, на основу извршне исправе - правноснажне пресуде Општинског суда у Петровцу К бр. 77/03 од 19.02.2004. године, пред тада Општинским судом у Петровцу на Млави вођен је поступак извршења И. бр. 202/04 (каснији број И-2660/10) по предлогу извршног повериоца против извршног дужника, овде непарничара, ради наплате новчаног потраживања на име трошкова кривичног поступка са одговарајућом каматом и трошковима извршења. Извршни дужник је зет тужиоца који је тада са тужиоцем живео у истом домаћинству. Приликом спровођења извршења у домаћинству тужиоца пописан је и заплећен трактор власништво тужиоца. Тужилац се том приликом противио одузимању трактора, а потом се више пута (у својству трћег лица – учесника) безуспешно обраћао суду са захтевом да му се трактор врати јер је његова имовина, а не имовина извршног дужника. У том циљу водио је парницу пред Општинским судом у Петровцу на Млави П. бр. 371/2005 која је окончана доношењем правноснажне пресуде којом је утврђено да је овде тужилац власник предметног трактора. Након тога, тужилац је у својству учесника (трћег лица) извршном суду поднео захтев ради отклањања неправилности у поступку извршења И. бр. 202/2004 и враћања у државину пописаног трактора, који захтев је решењем суда од 28.09.2009. године одбијен, али је решавајући по приговору веће троје судија решењем Ипв-И. 19/2009 од 01.12.2009. године укинуло ту одлуку и предмет је враћен на поновно одлучивање. Након поновног одлучивања Основни суд у Пожаревцу, Судска јединица у Петровцу на Млави је решењем И 2660/10 од 14.05.2010. године одбио захтев овде тужиоца за отклањање неправилности и решавајући по приговору веће троје судија Основног суда у Пожаревцу је решењем Ипв-112/2010 од 30.07.2010. године потврдило првостепено решење. Потом је одређена продаја предметног трактора и исти је продат на јавној продаји дана 18.10.2011. године за износ од 149.040,00 динара. На основу налаза и мишљења вештака утврђена је вредност спорног трактора на дан вештачења 13.04.2017. године у износу од 332.100,00 динара.

Одлуком Уставног суда Уж 4516/2010 од 08.02.2013. године усвојена је уставна жалба овде тужиоца и утврђено је да је решењем Основног суда у Пожаревцу, Судска јединица у Петровцу на Млави И 2660/10 од 14.05.2010. године и решењем Основног суда у Пожаревцу Ипв 112/10 од 30.07.2010. године повређено право подносиоца на судску заштиту зајемчено чланом 22. став 1. Устава РС и право на имовину зајемчено чланом 58. став 1. и 2. Устава РС.

Тужбом у овој правној ствари тужилац тражи да се тужена обавезе на накнаду материјалне штете због незаконитог и неправилног рада суда као државног органа, услед пропуштања да у извршном поступку спречи јавну продају покретне ствари - трактора у његовом власништву који му је пописан и одузет супротно правилима тог извршног поступка.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев применом члана 172. ЗОО налазећи да у конкретном случају не постоји неправилан и незаконити рад органа тужене, јер је предметни извршни поступак спроведен и окончан намирењем извршног повериоца у складу са правилима извршног поступка.

Врховни касациони суд налази да је побијаном одлуком правилно примењено материјално право када је преиначена првостепена пресуда и усвојен тужбени захтев, уз основан закључак другостепеног суда да у конкретном случају постоји незаконит и неправилан рад суда и тиме одговорност тужене Републике Србије у смислу члана 172. ЗОО за претрпљену материјалну штету тужиоцу.

Чланом 35. став 2. Устава РС као и чланом 172. ЗОО прописано је да свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган. Према члану 6. Закона о судијама, за штету коју судија проузрокује незаконитим или неправилним радом одговара Република Србија. Дакле, одговорност државе (Републике Србије), условљена је незаконитим или неправилним радом суда, што подразумева непримењивање или погрешну примену прописа којима се регулишу правила судског поступка (парничног, кривичног, извршног, ванпарничног или прекршајног) или којима се повређују Уставом загарантована права из ове области (која нису у колизији са међународним стандардима и опште усвојеним правилима Међународног права). То значи да одговорност за штету може постојати у случају извршења радње од стране судије која се није смела предузети (активном радњом) или пропуштањем предузимања законом прописане радње у одређено време и на одређени начин (нечињењем). При том, приликом оцене да ли су испуњени услови за постојање одговорности за настану штету, треба имати у виду да погрешна примена права као и погрешно тумачење правне норме, не представља ни неправилан ни незаконити рад суда (судије). Погрешна примена права може се квалификовати као незаконит рад само у случају ако је у питању намера или груба непажња. То значи да за штету која настане због погрешне примене права, као последице погрешног тумачења прописа, Република Србија не одговара, јер такав поступак суда - судије не представља незакониту радњу.

Предметни поступак извршења вођен је по правилима ЗИП ("Сл. лист СРЈ", бр. 28/00, 73/00, 71/01) који је чланом 68. и 193. прописивао да је предмет пописа и спровођења извршења предајом покретне ствари могла бити само имовина извршног дужника, а у наведеном извршном поступку пописан је и одузет трактор тужиоца као трећег лица (учесника). О свему томе је требало да води рачуна извршни суд приликом одлучивања о захтеву тужиоца за отклањање тако учињене неправилности, што није учинио када је и поред несумњивог доказа о власништву тужиоца над одузетим трактором, грубо занемарио прописана правила поступка из члана 68. и 193. ЗИП и одбио захтев тужиоца као учесника (трећег лица) за отклањање тако учињене

неправилности, поступајући на тај начин супротно начелу забране прозроковања штете из члана 16. ЗОО, због чега је такво поступање суда у извршном поступку правилно окарактерисано као неправилно у смислу члана 6. Закона о судијама у вези члана 172. ЗОО и основ је одговорности тужене.

Код таквог стања, као и утврђене повреде уставних права тужиоца на судску заштиту зајемченог чланом 22. став 1. Устава РС и права на имовину зајемченог чланом 58. став 1. и 2. Устава РС доношењем решења суда којим је одбијен захтев за отклањање учињених неправилности у предметном извршном поступку пропуштено је да се спречи намирење извршног повериоца јавном продајом покретне ствари тужиоца као трећег лица (учесника) која није могла бити предмет спровођења извршења, услед чега је тужиоцу проузрокована штета умањењем његове имовине коју је тужена у обавези да му накнади у висини утврђеној вештачењем применом члана 172, 185, 189. и 190. ЗОО.

Неосновани су наводи ревизије да је тужилац пропуштајући да приликом подношења уставне жалбе у поступку пред Уставним судом поднесе захтев за накнаду материјалне штете изгубио право да исту захтева у парничном поступку након окончања поступка по уставној жалби. Наиме, чланом 89. Закона о Уставном суду („Сл. гласник РС“, број 109/07, 99/11) који се примењује у овом случају и прописује да одлуком којом се усваја уставна жалба Уставни суд ће одлучити о захтеву подносиоца уставне жалбе за накнаду материјалне односно нематеријалне штете када је такав захтев постављен, заправо је дато право слободе избора подносиоца уставне жалбе да захтев за накнаду штете поднесе у уставној жалби или да се обрати парничном суду за накнаду штете по основу одлуке Уставног суда којом му је утврђена повреда уставног права. С тим у вези, примена члана 85. став 3. истог Закона којим је прописано да захтев за накнаду штете може бити постављен само истовремено са подношењем уставне жалбе, односи се на преклузију односно губитак права подносиоца уставне жалбе да захтев за штету пред Уставним судом истакне у каснијем току поступка, па наведена одредба не дира у право подносиоца уставне жалбе на избор правног пута за остварење права на наканду штете из члана 89. Закона. С тога, право тужиоца да се о његовом захтеву за штету одлучи подношењем тужбе у овом парничним поступку по основу одлуке Уставног суда Уж 4516/2010 од 08.02.2013. године није преклудирано услед пропуштања да приликом подношења уставне жалбе такав захтев поднесе већ представља дозвољен правни пут остварења заштите његовог имовинског права.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић